

MICHAŁ STACHERA

UNIwersytet Jagielloński
WYDZIAŁ FILOZOFICZNY, INSTYTUT PSYCHOLOGII
E-MAIL: MSTACHERA94@GMAIL.COM

Sprawozdanie z konferencji „Psychodebiuty”

VII Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka „Psychodebiuty” odbyła się w dniach 9–10 grudnia 2016 roku na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Konferencja miała na celu zaprezentowanie nowych badań studentów i doktorantów różnych uczelni oraz prezentację najlepszych prac magisterskich studentów psychologii stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Organizatorem było Koło Naukowe „Pragma”, działające w Instytucie Psychologii Stosowanej UJ.

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się o godzinie 14.45. Miał charakter otwarty i poświęcony był prezentacji najlepszych prac magisterskich studentów psychologii stosowanej. Podczas otwarcia Komitet Organizacyjny powitał Komitet Naukowy, członków biernych i czynnych oraz studentów Wydziału Zarządzania i Komunikacji Społecznej UJ. Następnie głos zabrał dyrektor Instytutu Psychologii Stosowanej dr hab. Józef Maciuszek, który przybliżył historię „Psychodebiutów” i cele konferencji – prezentację prób badawczych, inspirowanie innych oraz sprawianie satysfakcji intelektualnej. Dr Małgorzata Wysocka-Pleczyk, członkini Komitetu Organizacyjnego, pochwaliła wysoki poziom naukowy prac magisterskich oraz ich różnorodność.

Następnie otwarto sesję referatową. Rozpoczęła ją mgr Marta Góra, która zaprezentowała swoją pracę *Chronotyp a deficyt snu, symptomy depresji oraz wyniki w nauce u uczniów i studentów*. Referentka przybliżyła pojęcia chronotypu z podziałem na „skowronki” i „sowy” oraz przedstawiła skutki poznawcze i zdrowotne konsekwencje deficytu snu. Opowiedziała o wykorzystanych metodach kwestionariuszowych i przedstawiła wyniki dotyczące populacji adolescentów i młodych dorosłych. W obu grupach zauważono

rytmiczność, natomiast różnił je chronotyp. Mgr Góra przedstawiła też korelacje chronotypów z depresyjnością oraz omówiła inne wyniki, po czym zakończyła wystąpienie propozycjami praktycznymi, takimi jak zmiana godziny rozpoczęcia zajęć oraz zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej chronotypu oraz higieny snu.

Drugą prelegentką była mgr Kaja Bogaczewicz. Jej praca magisterska dotyczyła predyktorów i korelatów zjawiska fuzji w nieheteroseksualnych związkach kobiecych. Prelegentka rozpoczęła referat od przybliżenia zjawiska fuzji z podkreśleniem dwóch komponentów – pozytywnego i negatywnego. W swojej pracy mgr Bogaczewicz sprawdzała powiązanie fuzji z wiekiem, inteligencją emocjonalną, orientacją feministyczną i strategiami rozwiązywania konfliktów, a głównym wnioskiem było podobieństwo parterek pod względem tych cech. Wyszczególnienie korelacji pomiędzy różnymi zmiennymi a fuzją pozwoli terapeutom par lepiej diagnozować oraz oceniać uczestniczki terapii, a także odpatologizować fuzję, która w literaturze jest przedstawiana głównie jako konstrukt negatywny.

Kolejny referat, pt. *Psychologiczne uwarunkowania postaw rodzicielskich matek dzieci z autyzmem oraz dzieci z zespołem Downa*, został wygłoszony przez mgr Agnieszkę Regalską. Prelegentka w swojej pracy postanowiła zbadać, czy postawy rodzicielskie są odmienne w wypadku różnych rodzajów niepełnosprawności, gdyż autyzm i zespół Downa różnią się zarówno pod względem charakteru (aspołeczny/społeczny), jak i widoczności dla osób trzecich. Używając Skali Postaw Rodzicielskich oraz innych miar, badaczka sprawdziła powiązanie postaw z wolnością, odpornością psychiczną i kryzysem w wartościowaniu. Wyniki pokazały, że matki dzieci z autyzmem i zespołem Downa różnią się od siebie pod względem powiązania postawy z badanymi zmiennymi. Autorka zauważyła, że należy wykonać podobne badanie wśród matek z dziećmi zdrowymi, aby móc wnioskować o różnicach między matkami dzieci z niepełnosprawnością i bez niej.

Jako czwarta występowała mgr Joanna Mordawska, która opowiadała o psychologicznych korelatach perspektywy czasowej u pacjentów z objawami nerwicy. Opierając się na koncepcji perspektywy czasowej Zimbardo oraz czteroczynnikowym modelu kontroli Bryanta, przebadła próbę 49 osób. W swojej pracy sprawdzała powiązania perspektyw czasowych z poziomem lęku, liczbą objawów nerwicowych, rodzajem mechanizmów obronnych i poczuciem kontroli. Wyniki ukazały występowanie zależności pomiędzy badanymi zmiennymi, lecz autorka podkreśliła potrzebę oddzielenia objawów depresji i lękowych oraz przeprowadzenie badania na populacji zdrowej, wskazując w ten sposób dalsze kierunki badań.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się druga sesja referatowa. Jako pierwsza wystąpiła mgr Katarzyna Brąglewicz, która przedstawiła pracę pt. *Wypalenie zawodowe i niedostosowanie do środowiska pracy wśród funkcjonariuszy działu ochrony Służby Więziennej*. Prelegentka rozpoczęła od wyjaśnienia pojęcia „wypalenie zawodowe”, przedstawienia trzech jego składników – wyczerpania, cynizmu i nieefektywności oraz zaprezentowania czynników środowiska pracy, badając ich powiązanie z wypaleniem. Po przebadaniu pracowników Aresztu Śledczego w Kielcach okazało się, że każdy z czynników środowiska pracy był powiązany z wymiarem wypalenia zawodowego. Autorka przedstawiła korelacje cynizm – relacje interpersonalne oraz obniżona skuteczność – zbieżność wartości osobistych z wartościami pracy jako ujemne, co było niezgodne z hipotezami. Jako możliwe przyczyny podała specyfikę pracy w służbie więziennej i niezgodność wartości leżących u podstaw tej pracy z realiami. Zaproponowany został szereg rozwiązań, które mają poprawić samopoczucie psychiczne funkcjonariuszy, między innymi zmiana sposobu rekrutacji czy kampania społeczna promująca pozytywne postawy wobec Służby Więziennej.

Drugi referat, pt. *Perspektywy czasowe, źródła motywacji i satysfakcja z życia u najlepszych wspinaczy sportowych w Polsce i w Peru*, został przedstawiony przez mgr Antoninę Skórę. Badanie miało charakter międzykulturowy. Prelegentka wyjaśniła, czym jest wspinanie sportowe, oraz przedstawiła różnicę w poziomie zaawansowania pomiędzy wspinaczami z Polski i Peru. Następnie omówiła, czym są perspektywy czasowe, źródła motywacji (z naciskiem na teorię poszukiwania doznań Zuckermana oraz kontrolę emocji i poczucie sprawstwa w rozumieniu Barlowa i Woodmana) oraz satysfakcja z życia. Wystąpienie wzbogacone zostało prezentacją zdjęć z wizyty w Peru. Badanie pokazało, że sportowcy z Polski i Peru różnią się perspektywą czasową, źródłami motywacji i stopniem zadowolenia z osiągnięć. Poszukując wyjaśnienia takiego stanu rzeczy, prelegentka zwróciła uwagę na różnice w ogólnym poczuciu bezpieczeństwa w obu państwach, zaznaczając, że zagadnienie wymaga dalszych badań.

Kolejnym referentem drugiej sesji był mgr Wojciech Pał, który w humorystyczny sposób zaprezentował swoją pracę magisterską. Rozpoczął od przedstawienia miejsca badania, badanych (uczniów SOSW dla niewidomych i słabowidzących) oraz osób, które były bohaterami, czyli piłkarzy Wisły Kraków trenujących w Myślenicach, a następnie wyjaśnił pojęcie audiodeskrypcji. Mgr Pał sprawdzał, czy wcześniejsze zapoznanie badanych z boiskiem i piłkarzami skutkuje lepszym zapamiętaniem przez nich zdażeń, lepszą orientacją w przestrzeni oraz większymi przeżyciami emocjo-

nalnymi związanymi z odbiorem audiodeskrypcji meczu. Wyniki potwierdziły hipotezy dotyczące aspektów pamięciowych i orientacji w przestrzeni.

Po krótkiej przerwie ogłoszono trzecią sesję referatową. Otworzył ją mgr Jakub Sroka pracą pt. *Autopercepcja jako psychologiczny mechanizm odpowiedzialny za uległość w technice „stopa w drzwiach”*. Autor, oprócz próby zgłębienia problemu badawczego, pragnął zwiększyć świadomość społeczną dotyczącą jakości wody kranowej w Krakowie. Przeprowadził badanie, w którym sprawdzał wpływ autopercepcji ze wzmocnieniem w postaci dzienniczka myśli oraz bez wzmocnienia w porównaniu z grupą kontrolną. Wyniki nie potwierdziły zakładanych różnic w ilości wypitej wody w zależności od warunków, co według autora tłumaczyć można zakłóceniem autopercepcji przez wymuszenie procedurą lub faktem, że dzienniczek jej nie zwiększał.

Kolejną referentką była mgr Alicja Pielka. Przedstawiła ona pracę pt. *Modyfikacje ciała u osób w wieku 20–30 lat w warunkach polskich*. Referat rozpoczęła od wyjaśnienia pojęcia modyfikacji ciała i wyszczególnienia motywów kierujących osobami, które zmieniają swój wygląd. Referentka podała również przykłady ludzi z czasów dawnych i obecnych, którzy poddali swoje ciało modyfikacjom. Następnie opisana została grupa badawcza – trzy kobiety oraz czterech mężczyzn. Kryterium doboru do próby było takie, że modyfikacja ciała musiała być wyraźnie widoczna dla osób trzecich. Mgr Pielka przeprowadziła wywiady pogłębione z badanymi oraz poddała ich Testowi Zdań Niedokończonych. Wyniki pokazały, że motywacjami do modyfikacji ciała były bunt, chęć rozładowania napięcia i podniesienia samooceny oraz dzielenie zainteresowań ze znajomymi. Ponadto, wszyscy badani wykazywali orientację na „tu i teraz”.

Następnie głos zabrała mgr Aleksandra Stępnik, która opowiedziała o swojej pracy magisterskiej pt. *„Co wolno wojewodzie...” – tryb formułowanych komunikatów i postrzeganej pozycji społecznej a uległość kobiet*. Referentka przybliżyła najpierw badania z zakresu psychologii społecznej, które dotyczyły różnic w odbieraniu przekazu w zależności od zgodności lub niezgodności płci. Ponadto zwróciła uwagę, że mężczyźni są zorientowani na dominację, a kobiety na uległość, co tłumaczone jest wzorcem kulturowym. Badania roli obu tych aspektów w komunikacji dały sprzeczne wyniki. Mgr Stępnik przeprowadziła badanie, w którym kobieta ubrana jak studentka lub jak urzędniczka podchodziła do ludzi na ulicy i formułowała komunikat w trzech różnych formach: prośby (grzeczny), zawierający słowo „koniecznie” (umiarkowany) oraz zawierający słowo „niech” (rozkaz). Komunikat proszący był najskuteczniejszy, gdy formułowała go studentka, natomiast

pozostałe, gdy wypowiadała się urzędniczka. Rozkaz był u studentek znacznie mniej skuteczny niż prośba. Podczas dyskusji zaproponowano wyjaśnienie, że urzędniczka jako osoba o wyższym statusie ma większą swobodę w wyborze skutecznych komunikatów, natomiast studentka jako osoba o przeciętnym statusie powinna wybrać formę łagodną, jeżeli chce, by jej życzenie zostało spełnione.

Czwartą referentką była mgr Małgorzata Stefańska. Temat jej referatu to *Związek między poziomem satysfakcji seksualnej a oceną reklam z wieloznacznością o charakterze seksualnym*. Badaczka przedstawiła definicje wieloznaczności oraz jej rodzaje, a także opisała powody jej używania w reklamie. Opisała też konstrukt satysfakcji seksualnej oraz omówiła, z czym się on łączy. Referentka w swojej pracy testowała hipotezy, wedle których istnieją różnice między kobietami i mężczyznami w ocenie czterech aspektów (atrakcyjności, humoru, nieadekwatności i nieprzyzwoitości) reklam zawierających wieloznaczność o charakterze seksualnym, a ocena satysfakcji seksualnej różni się w zależności od oceny tych aspektów. W badaniu mgr Stefańska wykorzystwała sześć reklam wieloznacznych, Kwestionariusz Satysfakcji Seksualnej Nomejko i Dolińskiej-Zygmunt oraz autorski kwestionariusz oceny badanych aspektów reklam. Okazało się, że mężczyźni oceniali wieloznaczne reklamy wyżej na skali atrakcyjności i humoru, natomiast kobiety wyżej na skali nieprzyzwoitości. Ponadto, potwierdziły się pozytywne związki pomiędzy oceną atrakcyjności i humoru a satysfakcją seksualną. Jako dalszy kierunek badań zaproponowano podział produktów na grupy i sprawdzenie związku pomiędzy pamięcią a tego rodzaju przekazami.

Na zakończenie pierwszego dnia dr Agnieszka Trąbka podkreśliła różnorodność tematów i metod, a także wspomniała o ważności i złożoności podejmowanych zagadnień, co wymaga od badacza dużej wrażliwości. Zauważyła również, że realizowane projekty były wyrazem pasji i zainteresowania tematem, dzięki czemu rozmaite trudności nie przeszkodziły w zwieńczeniu prac sukcesem. Doktor Trąbka podziękowała prelegentom za wystąpienia i inspiracje oraz życzyła dalszych sukcesów badawczych.

Drugi dzień otworzyła Natalia Zasina, witając dyrekcję Instytutu Psychologii Stosowanej oraz biernych i czynnych uczestników konferencji. Dr hab. Sławomir Śpiewak podziękował uczestnikom za dzielenie się pomysłami i doświadczeniami. Podkreślił, że „Psychodebiuty” wprowadzają w świat nauki „na trochę większym luzie”, a także wyraził nadzieję, że konferencja będzie pożywką naukową oraz poskutkuje dobrymi dysertacjami. Następnie głos zabrała dr Krystyna Golonka, która podkreśliła wysoką jakość zgło-

szeń, przybliżyła procedurę ich oceny oraz podziękowała Komitetowi Organizacyjnemu.

Wykład inauguracyjny pt. *Wysiłek, uważność, uległość. Perspektywa empiryczna w badaniach skuteczności wpływu społecznego* wygłosił dr hab. Sławomir Śpiewak. Na początku wystąpienia prelegent określił, czym jest uważność oraz przybliżył jej charakterystykę. Następnie wyjaśnił, czym jest bezrefleksyjność i jakie niesie korzyści. Badacz przybliżył Informacyjny Model Bezradności Kofty i Sędka, którym posłużył się w serii eksperymentów mających wyjaśnić, czy wysiłek poznawczy doprowadzi do wzrostu nieuważności. Projekt badawczy składał się z serii czterech eksperymentów. W eksperymencie pierwszym badani byli poddawani treningowi bezradności lub zadaniu neutralnemu, a następnie mieli podpisać oświadczenie, że nie brali udziału w badaniu. Osoby po treningu bezradności częściej podpisywały dokument, choć jest możliwe, że powodem była chęć spełnienia oczekiwań badacza. Dlatego też przeprowadzono drugi eksperyment, który miał taką samą procedurę, jednak na końcu proszono badanych, by odpamiętali, co było na kartce, którą dano im do podpisu. Grupa po treningu bezradności gorzej odpamiętywała treść oświadczenia. Eksperyment trzeci sprawdzał, czy wyczerpanie poznawcze spowodowane treningiem bezradności zablokuje autopercepcję, co skutkuje nieskutecznością techniki „stopa w drzwiach”. Wyniki pokazały, że badani, którzy przed przyjęciem do laboratorium zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie dotyczące pomocy ubogim, byli mniej skłonni pomóc potrzebującym po treningu bezradności, co potwierdziło hipotezę. W eksperymencie czwartym badacze weryfikowali, czy wysiłek poznawczy dający zyski będzie powodował wzrost uważności. Osoby badane najpierw były poddawane testowi sprawdzającemu emocje BMIS, potem miały za zadanie wypełnić test poznawczy DIVA, ponownie wypełniały BMIS, następnie część z nich poddana została huśtawce emocjonalnej, a na koniec poproszono wszystkich o wypełnienie oświadczenia z pierwszego badania. Wyniki pokazały, że w grupie bez huśtawki emocjonalnej nastąpił liniowy wzrost uważności, a w grupie z huśtawką emocjonalną liniowy jej spadek. Dr hab. Śpiewak podsumował serię eksperymentów wnioskami, że uważność i nieuważność są konsekwencjami wcześniejszego wysiłku poznawczego i zależą od jego typu. Uważność i nieuważność mogą być traktowane jako style poznawcze, ale zależą również od sytuacji.

Następnie ogłoszono pierwszą sesję referatową. Otworzyły je Joanna Janowicz i Marta Perka z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, które zaprezentowały referat pt. *Doświadczenie uczuć moralnych a wrażli-*

wość empatyczna: moderująca rola płci. Referentki rozpoczęły swe wystąpienie od przedstawienia, czym są emocje moralne, oraz omówienia modelu Tangney i Dearinga z naciskiem na wstyd i poczucie winy. Przedstawiły cechy wspólne tych emocji oraz różnice pomiędzy nimi. W tej części badaczki przybliżyły również koncepcję empatii według Davisa. Następnie wyszczególniły związki między wstydem i empatią, poczuciem winy i empatią, a także płcią a odczuwaniem wstydu i poczucia winy. W badaniu sprawdzano hipotezy dotyczące moderującej roli płci w odczuwaniu wstydu i poczucia winy oraz zróżnicowania reagowania empatycznego pod względem związku ze skłonnością do przeżywania wstydu i poczucia winy. Badania skalą TOSCA-3 oraz Skalą Wrażliwości Empatycznej nie potwierdziły pierwszej hipotezy, natomiast potwierdziły drugą.

Kolejną referentką była Agnieszka Adamczyk z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, a tematem jej referatu była *Poznawcza reinterpretacja doznań bólowych – badanie EEG*. Badaczka otworzyła referat wyjaśnieniem pojęcia kontroli emocji oraz pokazaniem, które jej składniki prowadzą do poznawczej reinterpretacji. Następnie pokazała, które struktury mózgowe odpowiadają za kontrolę emocji oraz percepcję bólu. W swoich badaniach referentka sprawdzała, czy mózgowe korelaty odpowiedzialne za kontrolę uwagową uaktywnią się, gdy osoby badane są proszone o zwiększenie lub zmniejszenie kontroli bólu. Dwadzieścia trzy kobiety zostały poddane ośmiu szokom o intensywności umiarkowanej lub wysokiej, po czym oceniały ich bolesność, nieprzyjemność i kontrolę. Wyniki nie potwierdziły hipotez. Poznawczej reinterpretacji bólu nie towarzyszyły mózgowe korelaty, co autorka tłumaczyła faktem, że zamiast reinterpretacji nastąpiła dystrakcja uwagowa.

Kolejny referat sesji pierwszej wygłosiła Joanna Kotek z Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tytuł wystąpienia to *Psychologiczne sposoby przygotowania do startu sportowców. Rutyny przedstartowe wykorzystujące elementy językowe*. Referat rozpoczął się od wyjaśnienia, czym jest mantra oraz rutyna przedstartowa, a także omówienia ich elementów. Pytanie badawcze dotyczyło różnic w stosowaniu tych dwóch technik przygotowawczych. Referentka przeprowadziła wywiady z piętnastoma sportowcami, którzy w ankiecie wstępnej zadeklarowali stosowanie mantr przed startem. Wyniki pokazały, że większość osób stosuje wiele technik jednocześnie, przy czym rutyna przedstartowa i mantra są najczęstsze, oraz że skutki ich stosowania są bardzo zindywidualizowane. Jako kierunki dalszych badań Joanna Kotek wskazała sprawdzenie obiektywnych wskaźników fizjologicznych towarzyszących stosowaniu technik przy-

gotowawczych oraz weryfikację, czy stosowanie tych technik jest zmienne w czasie.

Ostatni referat w tej sesji został wygłoszony przez Alicję Łukę z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Temat prezentacji brzmiał następująco: *Zdradliwa refleksja. Korelacja wyniku Testu Refleksji Poznawczej z trafnością oceny własnej inteligencji*. Na początku wystąpienia referentka wyjaśniła, czym jest złudzenie ponadprzeciętności, przedstawiła wyniki badań dotyczących oceny inteligencji swojej i bliskich oraz wskazała, czym jest refleksyjność poznawcza. W badaniach własnych zastosowała Test Ravena, Test Refleksji Poznawczej oraz kwestionariusz oceny własnej inteligencji. Okazało się, że korelacja niskich wyników w Teście Refleksji Poznawczej z niską oceną własnej inteligencji była wyższa niż korelacja ogólna, a osoby o wysokich wynikach w Teście Refleksji Poznawczej nie doceniały swojej inteligencji i oceniały ją niżej niż reszta badanych. Jako słaby punkt badania Alicja Łuka wskazała, że Test Refleksji jest bardziej narzędziem edukacyjnym niż badawczym oraz że nie została sprawdzona zdolność badanych do samokontroli, co wskazała jako dalszy kierunek badań.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się druga sesja referatowa. Pierwszą referentką była Inga Janik z Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego, a jej referat nosił tytuł *Komunikacja partnerska rodziców dziecka urodzonego przedwcześnie a ich odczuwany poziom lęku i nadziei*. Janik rozpoczęła referat od opisu dzieci przedwcześnie urodzonych, a także wyjaśnienia, czym są komunikacja partnerska, lęk i nadzieja. Celem badania było określenie związku lęku i nadziei z poziomem komunikacji partnerskiej matek i ojców. Wyniki pokazały, że poziom lęku i nadziei koreluje z poziomem komunikacji partnerskiej tylko u ojców, co świadczy o złożonej sytuacji matek dzieci przedwcześnie urodzonych oraz roli ojca, który często jest pośrednikiem w relacjach matka – lekarz. Jako dalszy kierunek badań referentka wskazała określenie czynników, które będą wsparciem dla rodziców dzieci przedwcześnie urodzonych.

Drugi w tej sesji referat, pt. *Kształtowanie mentalnej reprezentacji osi liczbowej za pomocą matematycznej gry komputerowej i treningu poznawczo-ruchowego*, został wygłoszony przez Katarzynę Mańkowską z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Referat rozpoczął się od przedstawienia mentalnej osi liczbowej, zaznaczenia, że osoby z dyskalkulią mają problemy z jej utworzeniem, oraz opisu gry *Kalkulilo*, która wymaga od graczy posługiwania się tą osią. Celem badania była odpowiedź na pytanie, czy taka forma treningu wpłynie na zdolności matematyczne. Przebadano dwadzieścioro dwoje dzieci podzielonych na trzy grupy: kontrolną (z inną

grą bez reprezentacji osi liczbowej), grupę grającą w *Kalkulilo* z wykorzystaniem klawiatury oraz grupę grającą przy użyciu Kinecta. Okazało się, że trening przy użyciu gry komputerowej poprawił wyniki w testach zdolności matematycznych, a największa poprawa została zauważona w grupie używającej Kinecta, co pozwala przypuszczać, że komponent ruchowy ma znaczenie przy tworzeniu mentalnej osi liczbowej.

Kolejnymi referentami byli Marta Wójcik i Tomasz Kafel z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy opowiedzieli o swoim badaniu pt. *Struktura osobowości u młodzieży doświadczającej potraumatycznego wzrostu*. Wystąpienie rozpoczęli od wyjaśnienia pojęcia osobowości, przedstawienia różnych zaburzeń związanych z przeżyciem traumatycznego wydarzenia oraz opisu potraumatycznego wzrostu z zaznaczeniem głównych obszarów zmiany i częstości występowania. Referenci wykorzystali w badaniu kwestionariusz NEO-PI-R, Kwestionariusz Osobowego Wzrostu oraz ankietę socjodemograficzną młodzieży w wieku 15–18 lat. Okazało się, że wśród młodzieży z potraumatycznym wzrostem nie wiąże się neurotyczność, natomiast dodatkowo wiążą się ekstrawertyczność (silnie) i otwartość na doświadczenie. Konkluzją badania było wskazanie, że doświadczenie traumy często prowadzi do jakościowego przedefiniowania u osób z wyższym wzrostem.

Kolejną osobą przedstawiającą wyniki swoich badań była Natalia Czyżowska z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tytuł jej referatu to *Stosowanie skali ESAS-r z perspektywy pacjentów u schyłku życia*. Prelegentka wyjaśniła, czym jest opieka paliatywna z naciskiem na poprawę jakości życia, a także opisała skalę ESAS-r wraz z okolicznościami jej stosowania oraz związanymi z nią problemami. Celem badania było poznanie opinii pacjentów na temat jej stosowania. Użyto ankiety dotyczącej użyteczności skali, sugerowanej częstości jej używania, stopnia trudności i czasu objętego jej oceną. Pacjenci w większości uznawali skalę za potrzebną i łatwą. Jako trudności wskazywali jej długość, nieuwzględnienie zmienności objawów w ciągu dnia i ocenę punktową zamiast słownej. Najwięcej pacjentów uznało, że badanie tą skalą powinno się wykonywać raz dziennie. W podsumowaniu referentka podkreśliła, że personel powinien być cały czas obecny podczas wypełniania ankiety i instruować pacjentów, jak należy to robić. Wskazała też, że skala daje poczucie sprawstwa pacjentom oraz pokazuje ich subiektywne odczucia związane z objawami.

Piątą referentką była Natasza Kiełpińska z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która przedstawiła wyniki badań dotyczących mentalnej osi liczbowej i efektu SNARC u synestetyków. Na początku wyjaśniła, na

czym polega synestezja i jakie są jej podłoża neuronalne, następnie wyjaśniła efekt SNARC i związane z nim różnice pomiędzy synestetykami i innymi ludźmi. Hipoteza badawcza zakładała, że niezgodność koloru cyfry z jej mentalną reprezentacją spowoduje wydłużenie czasu reakcji. Wyniki potwierdziły tę hipotezę, a także pokazały, że synestetycy inaczej postrzegają mentalną oś liczbową. Zdaniem Kiełpińskiej słabą stroną badania było to, że instrukcja do zadania mogła być bardziej znaczącą zmienną niż kolor.

Po przerwie obiadowej uczestnicy wysłuchali referatu pt. *Orientacje temporalne a strategie radzenia sobie ze stresem i poczucie własnej skuteczności z uwzględnieniem systemów czasu pracy* autorstwa Magdaleny Madej z Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Referentka na początku swego wystąpienia skupiła się na pojęciu czasu, przedstawiła zegary: biologiczny, psychofizyczny i egzystencjalny, a także przedstawiła, czym jest orientacja temporalna oraz jakie są jej rodzaje. Celem badania była ocena związku między wymiarami orientacji temporalnej a strategiami radzenia sobie ze stresem i uogólnionym poczuciem skuteczności wśród osób z różnymi czynnościami zawodowymi w zależności od struktury czasu pracy. Wyniki pokazały powiązanie różnych aspektów orientacji temporalnej ze strukturą czasu pracy, stresem i poczuciem skuteczności, co sugeruje, że orientację temporalną powinno się brać pod uwagę przy wyborze zatrudnienia.

Drugi referat, pt. *Osobowościowe korelaty psychologicznych skutków transplantacji nerki – doniesienia wstępne*, został przedstawiony przez Annę Wróbel z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Badaczka rozpoczęła swe wystąpienie od określenia, czym jest transplantacja jako metoda leczenia, następnie zaś podała wyniki badań mówiące o związku niektórych cech osobowości z tym, jak pacjent przestrzega zaleceń lekarza. Korzystając z NEO-FF-I i polskiej adaptacji TxEQ, w której wyróżniono pięć czynników (martwienie się o przeszczep, poczucie winy dotyczące dawcy, ujawnienie informacji o przeszczepie, przestrzeganie zaleceń medycznych, odpowiedzialność), autorka udowodniła związki sumienności z przestrzeganiem zaleceń oraz neurotyczności z martwieniem się o przeszczep. Referentka zasugerowała, że osobom neurotycznym powinno się zapewnić wsparcie emocjonalne, a osobom sumiennym – wsparcie informacyjne.

Kolejną referentką była Kinga Szymaniak z Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, a tytuł jej referatu był następujący: *Gniewający się czy rozgniewany narcyz...? – relacja między narcyzem wrażliwym, narcyzem wielkościowym, cechami osobowości, perspektywą czasową a gniewem*. Odróżnienie narcyzmu wrażliwego od wielkościowego i określenie powią-

zanych z nimi cech osobowości, a także opis, czym jest gniew, to punkty wyjścia badań sprawdzających, czy gniew łączy się z obydwoma rodzajami narcyzmu. W tej części przedstawiono również, czym jest orientacja temporalna i jakie jej rodzaje powiązane są z narcyzmem wrażliwym i wielkościowym. Badanie pokazało, że tylko narcyzm wrażliwy koreluje z gniewem. Ten rodzaj narcyzmu – jak stwierdziła Szymaniak – odczuwa gniew chronicznie jako konsekwencję poczucia niedoceny, skupienia na negatywnej krytyce i wrogiego nastawienia do ludzi, natomiast u osób z narcyzmem wielkościowym gniew jest reaktywny.

Czwarty referat został wygłoszony przez Bartosza Ogonowskiego z SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego we Wrocławiu. Tytuł wystąpienia to: *Kiedy autoprezentacja wyczerpuje? Samoregulacyjne skutki autoprezentacji niezgodnej z normą kulturową*. Referent rozpoczął od wyjaśnienia, czym jest autoprezentacja, oraz przybliżenia jej pięciu strategii z naciskiem na chępliwą i skromną. Następnie wskazane zostały różnice kulturowe pomiędzy Polakami i Amerykanami w stosowaniu autoprezentacji chępliwiej i skromnej wobec obcych i znajomych. W badaniu sprawdzano, czy strategia autoprezentacji niezgodna z kulturą będzie powodowała, że osoby mniej czasu poświęcą na rozwiązywanie anagramów, co miałyby świadczyć o wyczerpaniu. Wyniki potwierdziły, że autoprezentacja niezgodna z kulturą wymaga wysiłku. Jako dalszy kierunek badań Bartosz Ogonowski wskazał próbę modyfikacji instrukcji oraz dodanie grupy, w której autoprezentacja jest zgodna z normami kulturowymi.

Piąty referat, pt. *Czy iluzoryczne korelacje są adaptacyjne? Występowanie zjawiska u osób z doświadczeniami podobnymi do psychotycznych*, został wygłoszony przez mgr Annę Potoczek z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego. Według badaczki doświadczenia podobne do psychotycznych występują w całej populacji i można je potraktować jako kontinuum. Referentka opisała również najczęściej występujące rodzaje doświadczeń psychotycznych oraz przedstawiła, czym są iluzoryczne korelacje. W badaniu mgr Potoczek pięćdziesiąt dziewięć osób oceniało natężenie cech pozytywnych i negatywnych u członków grup A i B, które różniły się tylko wielkością. Okazało się, że osoby, które miały więcej doświadczeń podobnych do psychotycznych, częściej przypisywały cechy pozytywne mniej licznej grupie B, co świadczy o mniejszej tendencji do dostrzegania iluzorycznych korelacji. Referentka próbowała wyjaśnić tę zależność faktem, że takie osoby same czują się mniejszością i dlatego lepiej oceniają tę grupę.

Ostatnim referentem tej sesji był Jakub Słowik z Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tytuł jego wystąpienia był nastę-

pujący: *Adaptacyjna rola osobowości – omówienie teorii wymiarów osobowości w modelu klinicznym T. Millona. Prezentacja projektu badania*. Badacz zauważył, że biopsychospołeczna teoria osobowości Millona jest popularna w Stanach Zjednoczonych, ale nie w Polsce. Przybliżył zatem jej kompleksowy charakter oraz opisał poglądy Millona na temat roli, funkcjonowania i aspektu klinicznego osobowości. Następnie przedstawił propozycję projektu, w którym badano by adaptacyjną rolę poziomu narcystyczności w zakresie intrapsychicznym i interpersonalnym. Kończąc wystąpienie, Jakub Słowik przedstawił kwestionariusze, które zamierza wykorzystać w badaniu.

Po drugiej przerwie obiadowej rozpoczęła się ostatnia sesja referatowa. Otworzył ją Maksymilian Kropiński z Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego wystąpieniem pt. *Z czym kojarzy się Polakom słowo „uchodźca”? Pojęciowa mapa skojarzeń*. We wprowadzającej części wystąpienia referent przytoczył badania CBOS-u z 2016 roku dotyczące chęci tymczasowego przyjęcia uchodźców oraz badania na temat strategii narracyjnych i kontekstów. Następnie opisane zostały badania własne, w których pytano o skojarzenia związane ze słowem „uchodźca” po prezentacji informacji o uchodźcy uciekającym z rodziną do Europy. W wyniku analiz statystycznych wyróżniono dwa dyskursy: empatyczno-współczujący i dehumanizacyjny, które korelowały ze sobą ujemnie. Jako dalszy kierunek badań referent podał wpływ czynników demograficznych na postrzeganie uchodźców.

Druga referentka to Izabela Kostro z Instytutu Psychologii Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tematem jej referatu był *Wpływ ekspozycji zdjęć atrakcyjnych fizycznie modelek i modeli na samoocenę kobiet i mężczyzn*. Badaczka wyjaśniła, co składa się na atrakcyjność oraz czym jest samoocena. Hipoteza była następująca: pokazanie kobietom zdjęć atrakcyjnych modelek spowoduje u nich spadek samooceny, natomiast prezentacja mężczyznom zdjęć atrakcyjnych modeli nie będzie wywoływać takiego efektu. Wyniki potwierdziły to założenie, a jako możliwe wytłumaczenie badaczka podała chęć ochrony męskości oraz obronę przed homoseksualnymi myślami. Według Izabeli Kostro następne badania powinny polegać na sprawdzeniu, czy dobór zdjęć do badania był prawidłowy oraz czy u osób homoseksualnych występują podobne zależności.

Kolejny referat, pt. *Internalizacja stereotypowego ideału kobiecej sylwetki: efekt bezpośredni i pośredni*, został wygłoszony przez Katarzynę Kościćką z SWPS Uniwersytetu Humanistycznospołecznego we Wrocławiu. Referentka rozpoczęła wystąpienie od wyjaśnienia, czym jest obraz ciała, oraz pod-

kreślenia jego wielowymiarowej struktury. Następnie wskazała, że istnieją teorie socjokulturowe dotyczące ideałów piękna, które są internalizowane. Badaczka porównywała grupy Polek, Czeszek i Amerykanek. Wyniki świadczą o tym, że w każdej z grup występują różnice w obrazie idealnej sylwetki oraz że wystąpiła korelacja pomiędzy internalizacją społeczno-kulturowego ideału kobiecej sylwetki a presją mediów (wpływ mediów był mediatorem). Referentka podsumowała badania stwierdzeniem, że stereotypy dotyczące obrazu ciała są obecne we wszystkich kulturach.

Autorką ostatniego w tej sesji referatu, pt. *Wizerunkowe koszty użytkowania podróbek marek luksusowych*, była Aleksandra Skiba z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Badaczka rozpoczęła wystąpienie od wyjaśnienia, czym są podróbki oraz dlaczego ludzie je kupują, akcentując trzy rodzaje cech: produktu, konsumenta i otoczenia. W badaniu postawiono następujące hipotezy: osoby, które pojawią się na zdjęciach z podróbkami, będą uważane za mniej moralne, mniej godne zaufania, mniej sympatyczne, mniej atrakcyjne fizycznie, a ponadto będzie im przypisywana mniejsza liczba pozytywnych emocji. Założenia te zostały potwierdzone tylko w odniesieniu do ocen moralności, zaufania i sympatyczności, przy czym osoby z podróbkami marek nieluksusowych były oceniane lepiej niż osoby z podróbkami marek luksusowych. W konkluzji stwierdzono, że podróbki marek luksusowych mogą bardzo poważnie zaszkodzić wizerunkowi kupujących je osób.

Po ostatniej sesji referatowej nastąpiła sesja posterowa. Zaprezentowano w niej trzydzieści sześć posterów. Każda osoba miała trzy minuty na prezentację oraz krótką dyskusję z recenzentami. Tematyka tych wystąpień była dowolna, a zwycięzcę wyłonił Komitet Naukowy.

Po sesji posterowej głos zabrali członkowie Komitetu Organizacyjnego. Ogłoszeni zostali zwycięzcy konkursu na najlepszy referat i poster według publiczności oraz Komitetu Naukowego. Następnie złożono podziękowania, a przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego wyraziła nadzieję, że konferencja wzbogaciła ścieżkę naukową uczestników, zapraszając do udziału w przyszłorocznej edycji.